

Xp. Antečić Časopisništvo — 1928

"JURAJ ŠIZGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Današnji broj stoji I-50 Din

Narodna Straža

Pečatna piščena u golevu.

IZLAZI SVAKE SUBOTE. — PRETPLATA IZNOSI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODISNJE I TROMJESEČNO RAZMIERNO. — ZA INOZEMSTVO DVOOSTRUKO. — OGLASI PO CIJENIKU. — PISMA I PRETPLATA SE ŠALJU NA UREDNITVU I UPRAVU „NAROONNE STRAŽE“ ŠIBENIK, POŠT. PRET. 17. — RUKOPISI SE NE VRAČAU

BROJ 2. — SIBENIK, 18. SIJEĆNA 1928. — GODINA VIII.

Devetstotinaosamnaesta

20. oktobar bio je miran, ali silno oblačan. U luci su mirovale rane lade. Ponegdje se čuo cil i iz stražnica austrijskog Seebezirkskomanda izliti nasmijan morar. Bez pruske discipline u udovima, ali zato sa ogromnim gradanskim halbilindrom, koji je još k tome nahteo visio, na glavi. I kroz tjeđan dana otpoče bijela revolucija, koja je pripravljala dugu pasivnu rezistenciju. Oktobar 1918. g. donio je masama dnevnu zapovijed, koja je začila instinktivno-sirogo iako je vojna komanda više delat. — Kućil

Treba li da opet poamenemo sve dogodaje, koji su doveli do oktobra 1918. i koji su mu slijedili? Vojni austrijske vojske naprtili su svu odredu i odlazili. Vojnički Antant je još netko fanatičani pobjedom, jesti su držani u ratničkoj formi. 1918. nije došla u kakvom znaku jedino patolizma. Čitave mjesecu nakon oktobra 1918. vladala je jedna vrsta kolektivne radosi kod svih naroda, i pobijedenih i pobjednika. U svakiju dušu, nakon ogromnog trpljenja, ušao je sjaj osjećaj mira, osjećaj da je prestalo jedno strašno zlo i da će trebati otkratiti svu nepravdu, svu krivnju i sve što bi moglo da vratí 1914. i njenu reakciju u bilo

iskazao se kao karikatura socijalne pravde i ljubavi, i stoga nije čudo da je težnja svih naroda, oktobra 1918. bila upućena reformi društva i stoga nije mogla nikakva druga ložinka da podigne ispašenu dušu jače, no što je to učinio užvik — Kućil

Mozda je trebalо da dode baš jedno veliko klanje, da pokaže kako su oni, što su poslani da ubijaju jedan drugog, nevjerovalno blizu po misli i osjećaju. U ovoj godini, kad će se, nema sumnje, slaviti događaj i junaštva na način, koji ne gradi zajednicu krvlji, umu i srca svih naroda svih zemalja, ponosnim pietrom moramo se spomenuti junaka katarskog otpora, mornara koji su od 1 do 3 februara 1918. glasno manifestirali svoje osjećaje za mir i pravdu. Od prijekog suda bili su strijeljani Nijemac Franz Rasch, Talijan Antonio Grabar, Hrvat Jerko Šižgorić i Mate Brnčević. Na teku tamnici od 5 do 10 godina osuđeni su Slovenac Franjo Pejžal i Madžar Lajoš Szekacz. Raznih narodnosti, različiti govori, osjetili su ratom pogaženo čovještvo i dušu, uništeni dom i obitelj. U njihova djelu najbolje se može osjetiti duh oktobra 1918. i njihov akt prkosa možemo slobodno ponosno kazati svima koji

no raznim oblastima i općinama, to se ne mogu koncentrirati oporezivanja u jednoj osobi. Osim toga na zemljariju općine udaraju ponegdje pripez, a onda katastra kod nas posvada nema. Kod dohodarine, kao personalnog, individualnog porez-kog tereta, uzimaju se a obzir individualni momenti. Duga bolest, velik broj neopskrbljene djece, dugovi i razni drugi tereti — sve to se lako uvažava samo kod oporezivanja osobe kao porez-kog subjekta, dočin se to nikako ne može kod poreza koji se odmjerava po objektu, bez obzira na osobu vlasnika.

Stoga je bilo upravo zalošno i emisno da su protiv dohodarine ustala i gospoda, koja su se potvezala pod zvučnim imenom "sejačko-demokratske" koalicije. Jer jasno je da bi se ukinucem dohodarine favorizirali imunčiji slojevi! Do sada su plaćali dohodarinu i celjad koja nemaju zemlji-

šta, kuća ili obrt i trgovinu, ali su raznim špekulacijama zasluzili toliko da se mogu voziti u automobilu i tjerati luksus. Ako se dohodarina ukine, ta će gospoda uživati bez poreskih tereta, ali će siromašni nadničev morati da plaća — iako ima tek za koru hleba — tri ili četiri vrste raznih državnih daždina!

Mi smo odlučno zato da se snize svi drugi porezi, osobito oni koji pogadaju seljaka, radnika i obrtnika u živo, ali smo da se dohodarina uzdrži, makar da se protiv njih buni i g. dr. Voja Veljković, Davidovićev demokrat i najbogatiji čovjek u Srbiji. Mišljenja smo dakako da će trebati minimum egzistencije od 6000 Din povisiti barem na dvostruko — morat će se poboljšati i poreski aparat, ali progresiju u poreskom sistemu treba održati i treba oporezivati i one, koji živa od rezanja kupona.

Dr Besednjak o koruškim Slovencima

U dvama novogodišnjim brojevima *Goriške Straže* napisao je nar. poslanik u rimskom parlamentu dr Engelberi Besednjak članak o položaju Slovenaca u austrijskoj Koruškoj. Glavno manjinsko pitanje jest škola. Slovenci su čo plebiscita imali

mala 1,200.000 članova, primio je još novih 800.000. Stalin je opoziciju Trockoga i Zinovjeva osamio i odsjelio od članstva stranke. Tako se dogodilo da je opozicija zaigrala sve na jednu kartu, na kongres stranke, i bila strahovito potučena. Izjavu protiv vlade je opoziciji potpisalo

samo 7000 ljudi, a od toga 1200 samih intelektualaca. Jasno je bilo, da je proletarijat ostavio svoje vođe i pošao za Stalina, praktikom. Stalin je pritegnuo seljački element, koji je do sada bio nepouzdan prema vlasti, i od toga je očekivati jaki napredak po Rusiju.

Frano Supilo i atentat na Khuena

U *Hrvatskom Pravu* od 7. o. mj. opisuje dr Ivan Petrić namjeravani atentat, koji je 1903. trebalo počiniti na tadašnjeg hrvatskog bana Khuena i ulogu, koju je pri tom vršio Supilo, a o kojem se atentatu do sada nije javno pisalo.

"Bilo je to burne godine 1903. Val narodnoga ogorčenja protiv tudinskoga presizanja u sveta prava hrvatskoga naroda prodrô je u svako hrvatsko srce, dok konačno nisu jedne noći planule barake na zagrebačkom sajmištu, a to je imalo da bude signal za daleko zamašnije događaje. Sutradan dođu k meni s vlastom iz Zagreba trojica sveučilištaraca, koji su bili duša čitavog onog buntovničkog pokreta. Danas su dvojica od njih odvjetnici, a jedan je umro. Još i danas gledam onu neopisivu uzbudjenost na njihovom licu. Bijaše to očito odraz njihovog uzburkanog duševnog raspoloženja, nakon kojega su malo iza toga utekli iz Zagreba. Došavši k meni, ispričaše mi sinoćne burne zagrebačke događaje, o kojima mi na Rijecu nismo još do onog časa ništa znali, te mi rekli da je potas za vrijeće

izdaje osujećena. Toga radi morali su oni, kao kolovode i podmetači požara da bježe i da se tako ugnuteškim posljedicama, koje su ih uslijed one izdaje neminovno čekale.

Nakon izmjene naših misli podem k Supilu, da se dogovorimo, što da uradimo. Bio je vanredno zabezeknut i uzbuden, te mi reče, da će odmah doći na naš skupni sastanak. Naše vijećanje dugo je potrajalo. U toj prigodi upoznao sam veličinu njegova duha i vanrednu odvažnost. Riješivši novčano pitanje stvorismo našu odluku, koja je bila od silnog zemraša: opskrbismo rodoljubne mladiće novcem i otpremismo ih još istog dana u Milan. U čem se sastojala ona odluka, ne ču ni danas da spominjem. Reći ču tek, da je ona na jedan odlučan način imala da dokrajči djelo one burne zagrebačke noći, i to u daleko radikalnijoj i efikasnijoj mjeri . . .

Naše junacke mladiće otpremismo nekom anarhisti Carcanu u Milan, s kojim se baš tada u velike bavila čitava talijanska, a i evropska štampa.

Ta akcija nije usmela. Zašto? Ne

Dr Leonid Pitamic: Britanski imperij

Iz najnovije knjige „Država“

Ustroj te države ne da se tumačiti po nijednome pripoznatom općem obliku sastavljenih država. Englezi sami odlučno otklanjaju za svoj „British Empire“ (to ime je pronosirano g. 1919 i u paktu o Društvu Naroda) ne samo bilo koji u nauci o državi priznati oblik sastavljene države, nego uopće svaki nacionalni oblik. Ta država, koja je po svojem teritorijalnom opsegu najveća od svih dosadanjih država, i u kojoj živi četvrtina čitavog čovječanstva, sastavljena je od mnogobrojnih dijelova, koji imaju vrlo različite načine vlade i uprave. Razdoba tih jedinica nije laka, jer su na raznom stepenu vlastite vlade (samouprava, autonomija, „selfgovernment“) i međusobne zavisnosti; neke od tih jedinica same su formirane kao sastavljene države. Uglavnom ipak lako razlučujemo u Britanskom imperiju, bez obzira na protektorate i na mandate (prekomorski teritoriji, upravu čijih je Društvo naroda povjerilo kojoj evropskoj državi), osim matične države Veličke Britanije koja se sada sastoji od Engleske i Škotske, dominione i kolonije. Dominioni su bivše kolonije, koje imaju svoje vlastito zakonodavstvo i tom zakonodavstvu odgovornu vladu (selfgovernment t. j. vlastita vlasta).

Sve druge djelove, koji su neposredno zavisni od engleskoga parlamenta i engleske vlade u Londonu, zovemo uopće „kolonijama“.

a kolonija New Foundland od g. 1832 (dolično 1854) vladana od engleskog tipa odgovorne vlade.

Konačno je bila g. 1921 u južnoj Irskoj ustanovljena Irska slobodna država (Irish Free State). U irskom ustavu, koji je osnovan na ugovoru zaključenom između Velike Britanije i revolucionarne Irske, određeno je da ta država uživa iste slobosti kao kakav dominion, a posebno, ako nije što drugoga određeno, kao Kanada. Irskoj slobodnoj državi ne spada sjeverna Irska (Ulster), koja je ostala u dosta tjesnoj vezi s Velikom Britanijom.

Dominioni koji imaju po engleskom primjeru svoj parlament, svoju vladu t. j. ministarstvo odgovorno izabranome parlamentu i po tom parlamentu izbornicima (kabinetni sistem), su dakle: Kanada, Australija (po unutrašnjoj formi to su savezne države), Južna Afrika (jako decentralizirana jedinstvena država), New Zealand, New Foundland i Irska (jedinstvene države).

Britanski imperij opisuje još velik broj kolonija te takve tvorevine, koje su napola kolonije a napola dominioni: ovde spada prije svega Britanska Indija, koja se razvija iz kolonije u dominion s opsežnom autonomijom pojedinih provincija.

Formalna zavisnost dominiona od Veličke Britanije javlja se u tome, što su ustavi dominiona britanski zakoni, koji su bili zaključeni od parlamenta u Londonu, u kojem

Principijelno su svi dominionski zakoni, koji se protive britanskim zakonima, nevažni. Ali dominioni su postigli već tako veliku nezavisnost, da se izdaju britanski zakoni, koji važe i za dominione, samo onda, kada dominioni na to izričito pristanu ili za takve zakone čak mole, što je katkad potrebno za ustavne izmjene. Dominionski zakon, kojim se samovlasno prekida savez sa Velikom Britanijom, bio bi pravno nevažan, jer je ustav deminiona britanski zakon, koji se u bitnim tačkama može promjeniti samo britanskim zakonom.

Britanska kontrola se uz ustavne izmjene sačuvala uglavnom samo gledje vanjskih poslova i vojne obrane. Pravna kontrola se vrši u judicijalnom odboru tajnoga vijeća u Londonu (tako zvani „Privy Council“, koji je sastavljen od sviju, i bivših, ministara, raznih drugih visokih politika, visokih činovnika i drugih visokih ličnosti). Spomenuti odbor dobio je g. 1844 kompetenciju da sudi kao najviše sudište o presudama kolonijalnih sudova, ako kasnije zakonodavstvo ne bi druga-

čije odredilo. To se dogodilo nekim prije navedenim ustavima, koji su vrlo ograničili apelaciju na tajno vijeće, tako da sada sudi tajno vijeće u civilnim i kaznenim poslovima prijetko i samo onda, kada u sporno poslu ide za vrlo vežna načelna, osobito za ustavna pitanja. U Kanadi i Australiji je gledje nekih poslova dana mogućnost da se izabere za krajnu instanciju ili najveći domaći sud ili britansko tajno vijeće. Važnost judikature tajnog vijeća je prije svega ta, da u spornim ustavnim pitanjima lako štiti prednost britanskih zakona pred zakonima dominiona. Sada i opstanak te judikature praktično zavisi od samih dominiona.

Gledje vojske i mornarice da se uopće uglaviti načelo da su dominioni autonomni, u koliko se tiče udržavanja mira u unutrašnjosti i vlastite lokalne obrane te načina vojne službe, ali vojska i brodoglavje, koje dominioni za vrijeme skupnog rata po svojoj volji davaju, stoje pod skupnog britanskog vrhovnog komandom.

Konac u slijedećem broju.

Antologija Gustav Krklec: Molitva za djecu

*Tebe, koji si jaše smrt kroz naša polja
i mnoga srca probi vrhom svoga mača
da bi sudbina bila svijetlja i bolja
a zemlja naša srećnija i jača —*

*Tebe, koji posla crne godine rata
i glad, i pomor i puleve neprohodne
da bi zauvjek združio brata i brata
i svima dao zemlje i njive rodne —*

*Tebe, Gospode, molim ove svijelle noći
kad vije bio snijeg nad ulicama grada:
jašti kuća sinuti i proći
da mi se uđe u dom i uči da živim —*

*Pomilaj plavu kćerku varoškog čistača
i reci da će biti lijepa kao zora
poljublji crnog sina seoskog kovača
i daj da bude silan kao gora.*

*Unidi kroz prozor seljaku, siromahu,
i prostri im po slami svoje svjetlo hlijenje,
od dodira Tvojega i od Tvoga daha
niknuće nam mlađe, bolje pokoljenje.*

*Daj djetetu svakome ljubavl i moći
da postane od nas zdravije i bolje.
možda će i nama zlatno doba doći:
procovjetati zemlja, urođiti polje.*

Kandidatska lista HPS za opć. izbore

1. Vladimir Kulić, obrtnik; 2. Joso Tambić, težak; 3. Dr Ante Dulibić, bivši narodni poslanik; 4. Vice Zaninović, težak; 5. fra Stanko Huljić, župnik - Danilo Kraljice; 6. Stipe Stošić, težak; 7. Vinko Šupuk, trgovac; 8. Petar Grubišić-Čarija, težak; 9. Dunko Živković Stipin, težak - Zaton; 10. Luka Šarić, trgovac; 11. Dinko Foretić, profesor; 12. Rade Gulam, trgovac; 13. Jere Bumber-Mileta Andrijin, težak; 14. Stipe Škugor Spirin, težak - Dubrava; 15. Luka Mikulandra pk. Jose, težak - Bilice; 16. Ante Milutin pk. Vice, težak - Krapanj; 17. Niko BujasNanin pk. Jose, težak; 18. Stipan Klisović pk. Lovre, težak - Danilo Kraljice; 19. Joso Karadjole, nadučitelj; 20. Stipe Bogdan Ivin, posjednik; 21. Bene Ercegović-Grba, trgovac - Rogozica; 22. Joso Krnić pk. Nikole, težak - Konjevrate; 23. Stipe Slavica pk. Andrije, težak - Lozovac; 24. Jure Krnić p. Mate, težak - Bilice; 25. Špiro Mileta, pk. Ive, težak; 26. Šime Jušić pk. Grge, težak; 27. Mate Srzić, sudb. kancelist; 28. Šime Knežević-Ćović Grin, težak - Boraja; 29. Mate Berović Šimin, težak; 30. Blaž Plenča pk. Pere, težak - Vrpolje; 31. Stipe Roša pk. Ante, težak; 32. Pere Baranović-Pavlić pk. Mije, postolar; 33. Mate Pergin, trgovac; 34. Ive Baranović pk. Filipa, težak; 35. Ive Rude pk. Nike težak, 36. Špiro Gojanović-Meljada, grad. poduzetnik; 37. Marko Jakovljević, trgovac; 38. Mate Radić, postolar - Primošten; 39. Msgr. Ivo Bjažić, kanonik; 40. Frano Škarpa, um. učitelj; 41. August Meznarić, bank. direktor.

Atentat u Skoplju

U petak oko podneva počinjen je u Skoplju atentat na jednog državnog činovnika. Marija Bunev, mlađa elegantna gospoda od 26 g., ispalila je u Velimira Prelića četiri hica iz revolvera pred njegovom kućom. Prelić, pravni referent kod velike županije u Skoplju, pao je teško ranjen. Atentatorka je ispalila nato još u se dva hica iz revolvera i smrtonosno se ranila, te je ranama brzo i podlegla.

Kako se u krugovima Južne Srbije tvrdi, i ovaj atentat na jednu ličnost političke uprave, djelo je makedonskog komiteta. Policija je dobila u ruke, kako izjavljuje, dosta materijala, prema kojemu se zaključuje, da je gđa Bunev radila po instrukcijama

Pravljeno je i par

Svjetska produkcija vina

Na cijelom svijetu se producira oko 185 milijuna hektolitara vina. Kroz zadnje dvije godine proizvodnja na pojedine države otpada ovako:

	1926	1925
Francuska	40,787.955	62,767.086
Italija	37,076.000	45,367.000
Španjolska	15,753.528	26,700.000
Alžerija	8,379.142	12,366.115
Rumunjska	5,000.000	6,113.000
Argentina	2,500.000	6,504.176
Portugalska	2,060.300	5,315.400
Cile	1,700.000	2,224.865
Jugoslavija	1,600.000	2,968.006
Grčka	1,500.000	1,740.000
Madžarska	1,200.000	480.000
Bugarska	1,000.000	1,281.500
Njemačka	989.343	1,803.954
Austrija	730.000	1,366.614

Iz Šibenika i okolice

Odlikovanje. Naš odlični sugrađanin, težački posjednik g. Joso Tambić odlikovan je prošlih dana za izloženo vino Maraština na pariškoj ekonomskoj izložbi Bien-être diplmom Grand Prix i zlatnom medaljom. Drago nam je da je baš Šibenčanin kao vinar Jugoslavije odlikovan, tim više što tine dobiva na glasu naša privreda. Racionalizacijom vinske proizvodnje, čime se g. Tambić intezivno bavi, mnogo će zadobiti naša ekonomija. Mi našem odličnom prijatelju, koji je već 1925. g. na Jadranskoj Izložbi odlikovan zlatnom medaljom, od svega srca čestitamo na ljestvom uspjehu.

Plesovi. Baš nekako u isto doba, kad zagrebačke i beogradске novine donašaju intervjue, članke i jadikovke o gladi u Dalmaciji, spremaju se svi koji misle da predstavljaju Dalmaciju, na priređivanje plesova. Uđariše u talambase i u našem gradu i tko će prvi nego naši zemljoradnici, „klaana“ organizacija, reprezentativni korpus dalmatinskog težaštva! U vrijeme, kad bi radi opće oskudice, radi lošeg ekonomskog stanja morali svi radni staleži da ustajno i nepokolebivo porade oko osamosvojenja i stisnu zube i šaka protiv općeg nehaja buržoazije, gospoda koja vode jednu organizaciju sa seljačkom firmom i klasnim težnjama priređuju jednu običnu buržujsku zabavu, idealno koracajuć za frakarijom. Denas kad u Šibeniku nemamo študijske knjižnice i kad naši prosjaci i tiha sirotinja stradavaju od gladi i neimastine, sramota je do Bože da se igrom i vinomotupljuje narodna osialna uticaji!

radi škodljivog uništavanja, SLU upozorava da se za lovostaja ne uništava divljač, a da se nikako ne loví divljač lacom, pločom i gvožđima, te da se ne uništavaju ptice pjevice i druge korisne ptice, dočim se moraju uništavati škodljiva divljač. SLU moli lugare i zanimanike da preporuku vzmu ozbiljno k srcu.

Dr Ivo Belin, poznati gospodarski stručnjak, napisao je u *Novom Doba* od subote članak o novim oblasnim nametima, koje je prošlih dana izglasala splitska obl. skupština. Dr Belin konstatira da bi budućnost Dalmacije mogla biti samo u industriji. I eto baš obl. skupština stvara namet na rudsna polja i na električnu energiju. Ti nameti otjerat će kapital i volju da se u Dalmaciji ustali industrija. Bez sumnje oblast treba da ima novaca, ali ovi se mogu da dobiju samo tako, ako se izvede razgraničenje državnog i oblasnog gazdinstva. Inače nije moguće stvarati finansijska vrela, pa bi bolje bilo i nestvarati onda maglovite planove o oblasnom radu.

Društvo za saobraćaj putnika održat će svoju godišnju skupštinu, koja je odgođena, u nedjelju u saloni hotela K-ka.

Za naš list. 7. o. mj. vjenčao se u Lišanima g. Jakov Galić Iv. iz Lišana sa g. Cvatom Podrug Iv. iz Piramatovaca. Na vjenčanju je naš odlični pristaša g. Josip Marić iz Vukšića sakupio za fond našeg lista 75 Din. Evala darovateljima, a našem prijatelju hvala!

Škole kod sv. Frane. Muška pučka škola ima 5 razreda.

dr. Josip Lalić i Dane Škarica kao podstarješine, prof. M. Triva kao prosvjetar i g. Ivo Protega kao načelnik.

Stranci u Šibeniku. Prema zvaničnim podacima, kroz prošlu je godinu bilo u Šibeniku 6341 putnik iz Jugoslavije, 283 iz Čehoslovačke, Poljska 27, Rusa 46, Francuza 37, Engleza 303, Nijemaca 215, iz Njemačke Austrije 583, Talijana 412, Madžara 67, Američana 78, Rumunja 16, Albanaca 21, Švicara 58, Kineza 14. Ovdje nisu uраčunani oni stranci, koji su boravili u privatnim kućama, a tih je bilo mnogo.

Zabava „Orla“. U nedjelju 15. o. mj. priredio je H. K. Orao u Badžani zabavu. Na programu je bila vrlo uspjela komedija u tri čina Ličevnik na silu. Izvedba je bila nad svako očekivanje. Osobito treba istaknuti igru A. Belamarića, koji upravo rijetkim talentom odigrava sve svoje uloge. Na programu su još bile i dvije šaljive solo scene, Moderni prosjak i Šaljivi proslov na početku same zabave, koji je vrlo dobro izveo Š. Bumber. Kako su sve uloge imali isključivo sami Orlovi-omladinci, uspjeh zabave je tim značajniji. Dvorana je ove večeri, kao i obično pretrpana. Zabavu je počastio svojom prisutnošću i presvij. g. biskup.

Pismo iz Sala

Sali 1927. Prošla godina je bila veoma crna za nas otočane. Glavni dobitak je ribanje. Ali ni prošla godina nije ništa dala. Ovo je 4-5 godina da nema nikakve ribe. Ništa

nom našom sjete i nes, pak nam dadu bar prigode, da svojim žuljima radom zaslužimo koricu hlijeba.

Kad znaju za našu adresu kad mi njima trebamo,nek se i seda nas sjete, kad bismo mi njih trebali.

Malo statistike. Sali imade 1205 duša. Bilo je rođenih u god. 1927: 40, mrtvih: 15 vjenčanja: 9.

Izjava.

Upozorujem sve trgovce i sve ostale zanimane da neću priznati nikakav dug, koju učini na moje ime a bez mojeusmene ili pismene privole moja žena Kata Fržop.

Sa štovanjem

Vodice, 14. siječnja 1928.

Niko Fržop p. Grge

Za izjave u ovoj rubrici uredništvo ne odgovara.

Vlasnik, izdavatelj i odgovorni urednik Ante Huijev. - Tisak Pučke Tiskare u Šibeniku — (Predstavnici: Jerolim i Vjekoslav Matačić).

SALAMA

prve vrste nova
roba posve zrela
dobiva se svagdje.
Prva hrvatska tvornica salame,
susena mesa i masli

M. Gavrilovića
sinovi d. d. Petrinja
zastupstvo:

JOSIP JADRONJA
ŠIBENIK (Dalmacija)

